

Ένα κοινί ταυγάρετα της Καπνοβιομηχανίας μας. "Αν ό καπνοπό- λης σας άρρηθή, άποσάθτε άμέσως εις τό Κεντρικόν...".

Νά, αυτό ήταν! Η Σοφία μάζευε τα κοινόνια. Κι' άμα τάκανε πενήντα, τα πήγαινε στον καπνοπώλη μου κι' έπαυσε χάρισμα ένα άλλωστε πακέτο ταυγάρα για τον κανακάρη τον αδερφό της!

Ντόσθηκε κι' εκείνη καθώς με είδε, γυρίζοντας, πίσω της, έκρυ- ψε το χατίρα και μου έπεινε τό πακέτο λέγοντας :

- Τά ταυγάρα σας.
- Μου τάνοιξες κιόλα, βλέπω...
- Μά πάντα σάς τ' άνοιγω... να μην κάνετε τον κόπο...
- Εύχαριστώ.

Γιατί άραγε ήθελε να μου τό κρήνη, σά νάταν κλεψιά ; Άλλη στή θέση της, όχι μόνο θά μου τόλεγε, αλλά και θά με παρακαλού- σε ίσως να της φιλώα αυτά τα κοινόνια που τ' αλειούσα. Η Σοφία όμως είχε πολλές ενδοσθησίες και λιτότητες. Και πρώτα—πρώτα δέ θάθελε ποτέ να μου φροντίση έστω και μια τόσο μικρή φροντίδα. Έπειτα φοβόταν μή της έλεγα κάτι πώς παραχαϊδεύει τον Κώστα. Γιατί πολλές φορές της είχα πει πώς τον χαλούσε με τά χάδια της, τά χαριζώλια της, και τον συνήθιζε να μη τον παρανοιάζει όταν δεν είχε δουλειά...

Από κείνη την ήμερα, χωρίς να εξηγηθώμε καθόλου, όταν ή Σοφία δεν πρόφτανε τον ύ- πηρέτη στη σκάλα κι' άνοιγα τό πακέτο εγώ, πάντα θυμώδιον να βράζω τό κοινόνια και να τό άφίνω στο δισκάκι του γραφείου μου. Τό πρωί που μου αναγίριζε, τόδρωσε και τόπαιαν. Τό έ- διο κι' όταν έμεινε στο σπίτι της μια—δυό, και κάποτε περισσότερες, ήμερες. Γιατί έξέχασα να πώ, πώς την είχαμε με την ήμερα. Έρχόταν τό πρωί κι' έφαινε τό θράδι, να κοιτάζει τά παιδιά της. Κι' άμα ήταν βαριά άρρωστο κανέν' από τά τρία, ή ή μάνα της, ή ό Κώστας, καθόταν κον- τά τους. Τότε τά κοινόνια στο δισκάκι μου σω- ρευόνταν, και την πρώτη μέρα που ξαναρχόταν, ή Σοφία τάπαυσε μαζεύενα.

Βέβαια θάξε καταλάβει πώς μάντευα πιά τό μυστικό της. Κι' ούτε τον ύπηρετή φάλαγε πιά για ν' άνοιξη αυτή τό πακέτο, ούτε στο γραφείο μου έπαινε, όταν έβγαινα εγώ, για να μου τό ξεφορτίη βιαστικά. Ηέξω πώς δεν πετούσα πιά κοινόνια. Τό φιλώα γι' αυτήν. Σιγά—σιγά ειχ' άποχτήσει αυτή τή συνήθεια. Και τόκανα σχε- δόν μηχανικά.

***

Άξασνα... συμφορά!

Ένα πρωί, άφου έλειψε τρεις—τέσσερες ή- μέρες, ή Σοφία ξανάρθε στο σπίτι μας συγχυ- σμένη, λυπημένη, κλαμένη, έλεινή.

— Α! Τί έπαθες, Σοφία ;

— Ό Κώστας!... ό Κώστας' μας!... είνε φτι- σικός!

Και μάς τά ειπε κλαίγοντας :

Τό γεμώνα, τό παιδί είχε άρπάξει μια πνευ- μονία. Έγινε τότε καλά, μά του είχαν πεινι- εδέκατες. Δεν έδωσαν προσοχή, ενόμιζαν πως ήταν από την άδυναμία. Και τόν μπόιζοναν δυο μπουρσίαν. Του κάκου. Τά εδέκατες έπέμειναν, ή άδυναμία μεγάλωσε και τό παιδί ξανάπεσε, γιατί δεν μπουρσίσε πιά να στέκεται στα πόδια του. Φώναξαν τό γιατρό. Χάλασε τά μούτρα του άμα τόν εξέτασε και τους ειπε να τόν πάνε στην Κλινική να τόν άμτινοκοπήσουν. Τόν πήγαν, τόν κοιτάξαν και τόν βοήξαν φτισικό. Και τί φτισικό! Φαντάσου, δεν είχε πιά παρά ένα πνεύμονι. Τάλλο ήταν σχεδόν φαγομένο!

Μέσα σε τρεις ήμερες είχε γίνει όλη αυτή ή καταστροφή. Τό θρεψέρο και ροδοκόκκινο παλιμάκι, που χαρόσου, αλήθεια, να τό βλέπεις, είχε μείνει τό μου κι' ήταν χλωπό σαν πεθαμένο. Κι' άν δεν τόν πήγαιναν άμέσως σε κανένα σανατόριο, να τό προλάβουν, θά πέθανε.

— Νά τόν βάλουμε στη «Σωτηρία», της ειπαμε.

— Άχ, αυτό θά σάς έλεγα κι' εγώ!.. Μου ειπαν: είνε δύσκολο, μά τ' άφεντικά σου θά μπουρσίαν να τό καταφέρουν... Άχ, κυρία μου! Άχ, κυρία μου!... Κάμειτε δε, τι μπουρσίε για τό παιδί!..

Και δός τον κλάματα ή Σοφία, και δός του παρακάλα.

— Ελα, μην κλάς. Θά φροντίσουμε κι' άμέσως. Θά τόν περιπουρσίουν και θά γίνη καλά. Κι' ήλπιωμένοι άκόμα γιατρέϊ οντια, όταν ή άρρώστεια είνε στην αρχή. Κι' ό Κώστας, δεκοχτό χρονών παιδί, που έδδ και τρεις ήμερες έσπαζε με τή γροθιά του σίδερο!...

Η έλιπία ξαναγίρισε στη μαύρη της καρδιά. Σκότισε τά δάκρυά της κι' άρχισε, άπως πάντα, την καθημερινή της έργασία.

ΕΚΛΕΚΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΣΚΟΠΟΣ !..

Τό 1807 οι Γάλλοι κατέλαβαν ένα μικρό νησί της Βαλτικής Θα- λάσσης, τή Ρουγα. Η φιλώαξ του νησιού είχε ανατεθεί σ' ένα Γαλ- λικό άποσάσια, μ' έπί κεφαλής τό λοχαγό Λαβού, στον όποιο, λί- γες μέρες κατόπι, έφτασε μια κατελείγουσα διαταγή του Γενικού Έπιτελείου περί άμέσου εκκενώσεως του νησιού.

Η επιβίβασι του άποσάσιματος έγινε με τόση σπουδή και νευ- ρικότητα, άστε λησμονήσαν όλοι, ότι στο τόσο μέρος της παραλίας είχε τοποθετηθεί ως φρουρός ένας Γάλλος στρατιώτης, ό Ρουσέλ.

Τό πλοίο, με τό άποσάσια, έκανε σε λίγο πανιά κι' έφυγε κι' ό Ρουσέλ εξακολουθούσε, με τ' άλλο έλ' όμοιο, να κόβη βόλτες κατά μήκος της παραλίας, έντελώς άλληροφρόνητος για δυο συνέθησαν. Κοιρασμένος τέλος άπ' την πολυωρη άδυστοχασία, ξεκίνησε και πή- γε στο φιλώασι για να ζητήση αντίκατάστασι, αλλά με μεγάλη του έπιλωξή τό βρήκε έντελώς νεκρό και με πώ μεγάλη άκόμα άπελπίσια του έμαθε, ότι τό άποσάσια είχε φύγει.

Μην ξεχνοντας πιά τί να κάνει, γιατί στο νη- σι σπάνια έπαιναν πλοία, πήγε στο πιο κοντινό χω- ριό και μίγρε ψυχογινός σ' έναν αγαθό τεχνίτη, ό όποιος μάλιστα ύστερα από κάποσο καιρό τόν πάντρωσε με τή μοναχοκόρη του.

Έτσι πιά ό Ρουσέλ ζούσε στο νησί σαν άφρό- νιμος νοικοκύρης με τή γυναικούλα του.

Υστερα από πέντε χρόνια, κατέλειψε ξαφνι- κά στο λιμάνι του νησιού ένα γαλλικό πλοίο, τό ό- ποιο μετέφερε εκεί Γάλλους στρατιώτες.

— Τώρα πιά έχάθρα! ειπε ό Ρουσέλ, όταν έμαθε περί τίνος έρχόκετο.

Άλλα συγχρόνως μια ιδέα του φώτισε τό·κού και του έδωκε θάρρος. Έτρεξε γρήγορα στο σπίτι του, έφόρεσε τή στρατιωτική του στολή, πήρε τό όπλο του, κατέβηκε στην παραλία και κατέλαβε πάλι τή θέση του φιλώασις, στο ίδιο μέρος που τόν είχαν άρρίσει πριν από πέντε χρόνια.

Στό μέρος αυτό άποσιβάστηκαν σε λίγο και οι Γάλλοι στρατιώτες μ' έπί κεφαλής πάλι τό λοχα- γό Λαβού.

— Τις ει ;!.. τους φώναξε τότε με βροντόδη φωνή ό Ρουσέλ, προτεινοντας τό όπλο του.

Οι Γάλλοι άπόμειναν μ' άνοιχτό τό στόμα.

— Τις ει ;! Ξαναφώναξε ό Ρουσέλ.

— Καλά, και σ' ποιός εισαι ; τόν ρώτησε ό λοχαγός.

— Σκολός! άπάντησε ό Ρουσέλ.

Ό λοχαγός Λαβού θυμήθηκε τότε τό λησμονη- μένο στο νησί στρατιώτη του, τόν όποιο ξεφορσίσε για χαμένο, κατάλαβε τί είχε συμβεί κι' έσπασε στα γέλια. Κατόπι τόν πλησίωσε, τούφαιξε τό χέρι και τόν συνεχίαρη για τήν πιστή επέταξι του κα- θήκονός του.

— Βρε, χαρά στην ίσομότη σου, Ρουσέλ, έ- πρόσθεσε ό λοχαγός. Όποτε πέντε χρόνια σκοπός, ει; Λοπόν κι' εγώ από τώρα σου χορηγώ... κανο- νική άδεια έλ' άόριστον!..

Υστερα από μια ώρα, τή φώναξα στο γρα- φείο μου για να της δώσω τό γράμμα.

— Αυτό θά τό πιάς μόνη σου στην κυρία τάδε, της ειπα. Της τά γράφο κι' εγώ, μά πώς της τα και σύ. Έχει τά μέρα στη «Σωτηρία» και θά θέληξη να μάς κάνει τό καλό.

Πήρε τό γράμμα, άπως θάπαινε κι' ένα θαυματωργό γιατρού που θάκανε καλά τόν αδερφό της.

Εκείνη τή στιγμή, έπεσαν τά μάτια της στα κοινόνια που ήταν μαζεμένα στο δισκάκι μου. Την ειδα και της ειπα :

— Αν θέλεις, πάρε κι' αυτά, ξεφο πώς τά μαζεμένεις.

Χλώμασε διαμιάς και ξεσπασε σαρακατικά :

— Και τί να τά κάνω τώρα πιά ;!.. Έγώ τά μάζευα για τόν Κώστα. Μά ό γιατρός ειπε να μη ξαναδώη στο στόμα του ταυγά- ρο! Έτσι του ήταν γραφό!.. Αυτό τό βίτσινο να τού τό κόψη ή άρρώστεια!.. Άς είνε, να ζήση τοιλιάχιστο!..

Μιλόντας έτσι και κλαίγοντας, πήρε τά κοινόνια, τά ζούλιξε στη χούφτα της, τάβριξε στο καλύτε στα σκουπίδια, και βγήκε για να πάη τό γράμμα.

Ός τή στιγμή εκείνη, τ' όμολογώ, δεν είχα συνηθίσει και τόσο πολύ, 'Αλ- λά—περίεργο!—τό τελευταίο της αυτό κίνημα μ' έκαμε διαμιάς να νοιώσω όλο της τόν πόνο. Και στα μάτια μου άνεθη- καν δάκρυα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
της 'Ακαδημίας 'Αθηνών

— Μά πάντα σάς τ' άνοιγω... Νά μην κάνετε τον κόπο, μου ειπε ή Σοφία.

